

TALEPAPIR

Dato: 6. december 2005
Kontor: Udlændingekontoret
J.nr.: 2005/4111-197
Sagsbeh.: HBS
Fil-navn: Spm N - talepapir

Talepapir til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål N i Integrationsudvalget den 6. december 2005

Samrådsspørgsmål N:

"Ministeren bedes kommentere TV2's reportage, Asylbørn, den 22. november 2005 og redegøre for, hvilke tiltag ministeren vil tage for at sikre, at forholdene for børn på asylcentre forbedres, herunder hvordan det sikres, at børnene får tilstrækkelig hjælp til at overvinde traumer og andre psykiske lidelser, og hvordan børnene får mulighed for at leve så normalt et liv som muligt i den periode, hvor de har ophold på et asylcenter."

Som alle andre, der så TV 2's reportage "Asylbørn" for 14 dage siden, blev jeg dybt berørt af disse børns situation. Sager, hvor der er involveret børn, er altid meget svære sager.

Det er dybt tragisk, at nogle børn vokser op på asylcentre. Asylcentre er i sagens natur indrettet til kortere ophold, mens forældrenes asylansøgning bliver behandlet af asylmyndighederne.

[Vedrørende sagsbehandlingstiden i asylsager]

Det er vigtigt for mig at understrege, at der ikke er nogen familier med børn – eller asylansøgere i det hele taget – der sidder på et asylcenter i mange år og venter på at få afgjort deres sag. Sådan fremstiller medierne det tit, men sådan er det ikke i virkeligheden.

Asylsager er alvorlige og vanskelige sager. Asylmyndighederne – det vil sige Udlændingestyrelsen og Flygtningenævnet – behandler sagerne så hurtigt, som det overhovedet er muligt. Men det tager også tid at behandle en så alvorlig sag grundigt.

Udlændingestyrelsens gennemsnitlige sagsbehandlingstid i asylsager er for tiden godt tre måneder, og i Flygtningenævnet er sagsbehandlingstiden i gennemsnit fem måneder.

Vi skylder asylansøgere et hurtigt svar på deres ansøgning – og det får de altså også.

Der er naturligvis både sager, som det tager kortere tid at behandle, og sager, som det tager længere tid at behandle. Dette skyldes, at alle asylsager behandles konkret og individuelt på baggrund af den enkelte ansøgers forklaring om sit asylmotiv.

Når nogle asylsager tager længere tid at behandle, skyldes det bl.a., at der kan være behov for at indhente yderligere oplysninger, f.eks. om konkrete forhold i hjemlandet eller behov for at foretage ægthedsvurdering af fremlagte dokumenter, tortur- og aldersundersøgelser eller sproganalyser.

Selv om sagsbehandlingstiden for asylansøgninger er ganske kort, er den tid, som asylansøgere og afviste asylansøgere opholder sig på asylcentre, steget inden for de seneste år. Dette skyldes dels, at en stor andel af de afviste asylansøgere vælger ikke at udrejse frivilligt af Danmark, dels at der er generelle udsendelsesproblemer til en række lande.

En længere opholdstid på asylcentre hænger også sammen med, at stadig flere asylansøgere søger om humanitær opholdstilladelse, og behandlingen af sager om humanitær opholdstilladelse indledes først efter, at en ansøger har fået afslag på asyl af Udlændingestyrelsen.

En opgørelse fra Udlændingestyrelsen ved udgangen af første halvår af 2005 viser, at knap 80 % af de asylansøgere, der befandt sig på asylcentre, havde fået afslag på asyl og enten ventede på udsendelse til deres hjemland, eller på at få afgjort en ansøgning om humanitær opholdstilladelse. Langt hovedparten af disse asylansøgere havde fået afslag på asyl og ventede alene på udrejse eller udsendelse af Danmark.

[Vedrørende afviste asylansøgere, der ikke frivilligt vil udrejse]

Det store spørgsmål er, hvad vi som land – og jeg som minister – skal gøre, når afviste asylansøgere ignorerer de afgørelser, som myndighederne efter en grundig behandling af de pågældendes sag har truffet, og ikke vil rejse hjem.

Generelt kan man sige det sådan, at asylsystemets integritet forudsætter, at afviste asylansøgere udrejser. Hvis man vil værne om asylinstituttet, må man også være rede til at tage effektive og målrettede skridt for at sikre, at afviste asylansøgere udrejser.

Som retsstat kan Danmark ikke acceptere, hvis man som afvist asylansøger nærmest kan tiltvinge sig en opholdstilladelse ved ikke at ville rejse hjem. Det vil jo ikke være rigtigt, at man ved at se stort på myndighedernes – ofte mange – afgørelser så at sige kan vente sig til en opholdstilladelse.

Når en asylansøger får endeligt afslag på sin ansøgning, skal han eller hun rejse ud af Danmark. Hvis den pågældende ikke vil rejse ud frivilligt, kan han eller hun sendes hjem med politiets hjælp.

Politiet hjælper afviste asylansøgere med at arrangere deres hjemrejse. Det kan desværre godt være besværligt – både hvis de pågældende ikke vil hjælpe med at skaffe pas og andre nødvendige papirer, men også hvis hjemlandets myndigheder arbejder langsomt eller ikke vil tillade den pågældende at rejse ind i hjemlandet.

I tilfælde hvor en afvist asylansøger har gjort, hvad han eller hun kan for at hjælpe politiet med at få hjemrejsen i stand, og hvor politiet efter halvandet års forløb opgiver at få udrejsen arrangeret, vil den pågældende få opholdstilladelse i Danmark.

Der er desværre mange afviste asylansøgere, som ikke vil hjælpe politiet med at få deres hjemrejse i stand, og som det derfor er vanskeligt at sende hjem.

Vi ved alle, at uvished om fremtiden skaber utryghed. Særligt for børn. Men i mange af disse tilfælde er årsagen til uvisheden, at forældrene ikke vil acceptere, at de ikke kan få opholdstilladelse i Danmark. De vil ikke erkende, at deres fremtid ligger i deres hjemland. Ved ikke at rejse frivilligt ud af Danmark, vælger forældrene at lade deres børn vente i uvished. Det allerbedste – også for børnene – ville jo være at vende hjem så hurtigt som muligt og tage fat på fremtiden i hjemlandet.

[Vedrørende brug af børn som tolke]

I TV 2's reportage blev det fejlagtigt fremstillet som om, børn bliver brugt som tolke. Det gjorde også mig vred, for det kan selvfølgelig ikke være rigtigt, at et barn sættes i den situation. Jeg ringede straks til TV 2 for at sige, at jeg selvfølgelig ville standse dette, hvis det var rigtigt. Jeg har efterfølgende fået en garanti fra Dansk Røde Kors om, at børn ikke bruges som tolke ved samtaler med bl.a. myndighederne.

Jeg kan i øvrigt fortælle, at Dansk Røde Kors også har oplyst, at der altid bruges professionelle tolke i forbindelse med sundhedssamtaler og lægebesøg med asylansøgere og asylansøgerbørn.

Jeg er bekendt med, at TV 2 i en artikel i BT har fastholdt, at asylansøgerbørn anvendes som tolke på asylcentre.

Dansk Røde Kors har igen forsikret mig om, at dette ikke er korrekt.

Jeg kan i den forbindelse oplyse, at det i kontrakten mellem Dansk Røde Kors' Asylafdeling og Udlændingestyrelsen klart fremgår, at indkvarteringsoperatørerne skal stille tolkebistand til rådighed, og at børn ikke må bruges som tolke.

[Vedrørende børns forhold på asylcentre]

Selv om børnenes forhold er forældrenes ansvar, er det selvfølgelig vigtigt, at vi sørger for at give børnene nogle gode muligheder, mens de er her i landet. Det synes jeg også, at vi gør. Jeg har selv for nogle måneder siden besøgt det asylcenter, hvor programmet om asylbørnene foregik – bl.a. for at sikre mig, at der på asylcentre bliver taget hånd om børnene.

Myndighederne forsøger så vidt muligt at give asylansøgerbørn og unge asylansøgere et trygt, værdigt og udviklende ophold i Danmark. Dette gøres ved at give disse børn og unge en struktureret hverdag med gode pædagogiske tilbud og aktiviteter.

Formålet med disse tilbud er at støtte børnene og de unge og opnå, at de får personlige kompetencer, der kan styrke dem i deres videre udvikling og ruste dem til deres fremtidige liv – hvad enten deres fremtid ligger her i landet eller i deres hjemland.

Selv om TV 2 ikke valgte at vise det i programmet, bliver der gjort rigtig meget for at give disse børn et under omstændighederne så normalt liv som muligt.

På centret er der blandt de pædagogiske tilbud, som asylansøgerbørn får, en legestue, hvor børn fra tre år til skolealderen kan blive passet og tilbudt strukturerede pædagogiske aktiviteter, bl.a. ekskursioner og afholdelse af forældremøder.

På omsorgscenter Kongelunden, hvor TV 2's reportage foregik, er der også etableret et særligt vuggestuetilbud for de mindste børn fra nul til tre år.

Asylansøgerbørn er undervisningspligtige og har samme ret til skolegang som andre børn, der bor i Danmark. Indkvarteringsoperatørerne varetager undervisningen af børn i den undervisningspligtige alder. Undervisningen svarer i indhold og omfang til den undervisning, som tosprogede elever i den danske folkeskole får.

Hvis det findes nødvendigt, kan indkvarteringsoperatøren også tilrettelægge specialundervisning for børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, f.eks. på grund af indlæringsvanskeligheder eller fysiske og psykiske handicaps. Sådan specialundervisning kan også bestå i amtslige eller kommunale specialtilbud, hvis der er behov for det.

Indkvarteringsoperatøren skal også tilbyde børn og unge mellem syv og 16 år fritidsaktiviteter under kvalificeret vejledning efter skoletid, dvs. i eftermiddags- og aftentimerne. Sådanne aktiviteter kan f.eks. være tilbud om deltagelse i undervisning, sport og andre hobbyaktiviteter.

Det er også vigtigt at huske, at asylansøgerbørn har samme ret til sundhedsbehandling som alle andre børn, der bor i Danmark. Det blev også fremstillet noget misvisende i TV 2's reportage.

Sundhedsbehandlingen til asylansøgerbørn omfatter en forebyggende behandling, som bl.a. konsultationer og hjemmebesøg af en sundhedsplejerske og forebyggende helbredsundersøgelse af en læge. Formålet med dette er at fremme og føre tilsyn med barnets fysiske og psykiske sundhed og trivsel.

Indkvarteringsoperatørerne på særcentrene, f.eks. omsorgscentrene, har desuden særlige opgaver i relation til det sociale arbejde med beboerne, f.eks. opsøgende arbejde over for forældre med børn i legestuealderen.

Dansk Røde Kors har oprettet tværfaglige psykosociale teams, der specielt tager sigte på de svagest stillede børn og unge. Disse teams er bl.a. medvirkende til, at omsorgstruede og traumatiserede børn samt børn med særlige behov – f.eks. fysisk og psykisk handicappede – identificeres. Identifikationen af disse børn skal bl.a. sikre, at der sammen med kommunen hurtigt kan sættes de nødvendige sociale foranstaltninger i værk over for børn, som f.eks. lider af traumer eller har været udsat for overgreb eller omsorgsvigt.

I den forbindelse har Dansk Røde Kors oplyst, at Dansk Røde Kors traumecenter bl.a. arbejder med forskellige tiltag, der retter sig særligt mod traumatiserede børn.

Formålet er at gøre traumatiserede børn bedre i stand til at forstå og håndtere deres symptomer og reaktionsmønstre, samt skabe netværk børnene imellem. Flere asylcentre har haft gruppeforløb med børn og unge, der i mindre eller højere grad lider af traumer.

Herudover kan jeg nævne, at asylansøgerbørn er berettigede til den samme behandling ved psykolog og psykiater som andre børn i Danmark.

Hvis det vurderes, at asylansøgerbørn har behov for en særlig social og pædagogisk indsats, f.eks. på baggrund af traumer eller opvækst i en familie, hvor forældrene ikke har draget omsorg for børnene, har Dansk Røde Kors mulighed for at iværksætte foranstaltninger i form af særlig pædagogisk og social støtte.

Det kan f.eks. være støttepersoner, som har en særlig viden om asylansøgernes specielle forhold. Dansk Røde Kors har oplyst, at foranstaltninger i form af pædagogisk og social støtte som regel medfører en markant forbedring af børnenes udvikling og sociale adfærd.

Jeg synes, at vi tager os godt af asylansøgerbørnene. Vi skal huske, at disse børn har samme ret som andre børn i Danmark. Der bliver løbende fulgt op på de tilbud, der gives disse børn, og der bliver også løbende set på nye initiativer i forhold til at forbedre deres hverdag.

Vi skal gøre, hvad vi kan, for at give disse børn gode vilkår på trods af den situation, de er havnet i. Det gør vi også, men vi kan desværre ikke ændre ved, at det at være asylansøger i sig selv kan være en traumatisk oplevelse for et barn.